

OGLEDALO KAPITALISTIČNEGA SVETA

Kdo pa odloča glede mednarodnih stikov? — Kdo odloča o usodi ljudstev? — Konferenca finančnikov v New Yorku odgovarja na ta vprašanja.

New York, N. Y. — Kajne, tajna diplomacija še vedno odloča o najvažnejših stvareh na svetu. Toda široka objava o pogajanjih diplomatov, ki zastopajo narodne vlade, skriva fakt, da glede mednarodnih stikov odločajo finančniki, in da je vpletena v njih roka.

To nam pokazuje konferenca finančne diplomacije, ki je prišla v tem mestu. Na to konferenco so prišli načelniki osrednjih bank. Tu so ravnatelji Norman, Rist in Schacht, predsedniki bank Anglije, Francije in Nemčije, da se pogovore s Strongom, predsednikom newyorške federalne rezervne banke. Brez dvoma ima konferenca namen, na kakšen način naj se stabilizira kapitalizem v Evropi.

Kako važna je ta konferenca za kapitalistični svet, pove izjava Winston Churchilla, britanskega finančnega ministra, ko je rekel, da se prvikrat sijejo na prijateljskem sestanku najvišje finančne avtoritete Nemčije, Francije, Britanije in Združenih držav.

Samoposebi se razume, da je konferenca tajna, in da ljudstvo ne izve ničesar o zaključkih. Ključki so znani najintimnejšemu krogu visoke finance, ki seveda zna molčati in ne obkleva onega na veliki zvon, kar mu je bilo povedano zaupno. Norman in Schacht sta se pripeljala brez vsakega krika in vika v Ameriko. Potovala sta na "Mauretanijski". Znano pa ni javnosti, kje prebivajo bankirji.

Sliši se le toliko, da bo konferenca izdelala mednarodno podlogo za kreditni in finančni sistem, nekaj podobnega, kot je rezervni sistem Združenih držav. Mobilizirala se bo rezerva zlata, od katere je zdaj polovica v Ameriki, v podporo kreditu, posebno v Evropi. Na konferenci bo tudi najbrž tvorilo zelo važno vprašanje, kako se naj Velika Britanija potegne iz kronične industrijske depresije, kako se naj stabilizira francoska valuta.

"Wall Street Journal", glasilov ameriških finančnikov, ima svojega korespondenta tudi v Parizu. Ta poročevalec je navadno citiran kot pariski pisar na "Wall Street Journala". Ta poročevalec pravi, da sta samo dve izbiiri. Pasti morajo cene v splošnem ali v obse, ali se pa del zlate rezerve uporabi v Evropi. Ampak zdaj se, da bi bilo enoplošno znižanje cen nevarno gospodarstvu v Evropi, ki je v šibkem povojnem stanju. Zato se zdi, da bo morala federalna rezervna banka priti Evropi na pomoč.

Prevod pariskega poročevalca ni dobeseden, ampak poveda na njegova misel, ki govori jasno kot beli dan, da se vrši konferenca v New Yorku z namenom, kako naj se kapitalistični svet v Evropi zopet postavi na trdne noge, da ne bo nezadovoljnosti med delavnimi masami postajala vedno večja in širša.

V koliko bo izvršila konferenca bankirjev to nalogo, bo pokazala že najbližja bodočnost.

Levinov polet bo 1. avgusta. Pariz, 11. jul. — Levin in njegov francoski pilot Drouhin poletita iz Pariza v Ameriko okrog 1. avgusta.

Izkoriščanje, ki nima para pod solncem

Sto statev na tkalca se pripo-roča. — Tekstilnim podjetnikom se obeta pravi paradiz v Texasu.

Washington, D. C. — V Texasu bodo delavci umirali kot muhe, kadar jih kdo potrese z Zacherlinovim praškom, ako se Texas Power Light kompaniji posreči izvesti praktično v tekstilnih tovarnah, kar ona priporoča za izkoriščanje tekstilnih delavcev.

Ta kompanija priporoča, da en tkalec dela pri sto statvah in precej pri pet in dvajset vrstah vreten. Povprečno zdaj delajo tkalci pri 8 ali 12 statvah. Že to je pa tako naporno delo, da vzdrže le spretni in krepki ljudje. Noben najbolj priganjaški sposobnostni inženir si do danes ni upal priporočiti za najbolj spretni tkalce več kot 24 statev. Priporočilo teksanske električne kompanije, ako se praktično izvede, bi v današnjih dneh izpodjedlo zdravje najbolj krepkih tkalcev v enem k večjem v dveh letih, obenem bi pa postavilo na stotine delavcev na cesto.

Ta kompanija se obrača do

tekstilnih podjetnikov na vzhodu, da premestijo svoje delavnice in tovarne v državo Texas. Z velikimi črkami je zapisano: "Pojdite proč od delavskega agitatorja."

Nato pa nadaljuje: "Poiščite stavbišče za svojo tovarno v Texasu, ako želite, da bo en tkalec delal pri sto statvah. Vsak vam bo pomagal to izvesti."

Tako nesramno še ni nihče iz-zval delavcev, posebno ne tekstilnih delavcev.

"Sem ne bode prihajali delavski agitatorji, da zapeljejo vaše delavce, ali ustvarijo javno mnenje proti vam," nadaljuje kompanija in tako sugestira, da bodo tisk, cerkev in javno mnenje zatili oči, da ne vidijo takega izkoriščanja in prepuste delavce njih usodi, da umirajo pri strojih.

Seveda kompanija bo oddajala električno silo tekstilnim tovarnam. Tekstilna industrija zavzema drugo mesto v delu kot odjemalec električne sile.

Ta fakt šele pove, zakaj teksanske električne kompanije ni prav nič izbirčna v sredstvih, da zvali tekstilne tovarnarje v Texas.

Ameriški poslanik boži iz Pekinga?

Fengova armada prekorajčila Rmno reko med prodiranjem proti Pekingu.

Sangaj, 11. jul. — Iz Pekinga poročajo, da se ameriško poslanstvo seli iz Pekinga v Tientsin.

Sangaj, 11. jul. — General Feng Juhsiang, zaveznik Kajšeka, je začel danes zjutraj pomikati svojo armado preko Rmne reke za naval na Peking. Kakor javljajo iz Nankinga, ima Feng 300.000 dobro opremljenih mož.

Vsa poročila o izkrcavanju ameriških pomorščakov v Tsing-tavu so neresnična. Japonci so edini, ki izkrcavajo svoje voja-ke na suho v Šantungu.

GIBANJE ZA POMILOŠČENJE SINDIKALISTOV V KALIFORNIJI

To gibanje je oživelo, ko je bila pomiloščena Anita Whitney. — Z njim je pričela Unija za ameriške civilne svobodščine.

San Francisco, Cal. — Anita Whitney, ki je bila obsojena v večletno ječo zaradi keršenja zakona proti kriminalnemu sindikalizmu, katerega je kršila na ta način, da je bila članica delavske komunistične stranke, je bila pomiloščena. To pomiloščenje je napotilo Unijo za ameriške civilne svobodščine, da je začela obširno gibanje za pomiloščenje ostalih sindikalistov, članov delavske organizacije I. W. W., a obenem za preključ zakona proti kriminalnemu sindikalizmu. Vrh tega je Unija za civilne svobodščine organizirala gibanje, da se javno mnenje izreče v interesu Sacca in Vanzettija.

V šentkventinski ječi se nahaja še sedem članov delavske organizacije I. W. W. Od kar je bil sprejet zakon proti kriminalnemu sindikalizmu v Kaliforniji, je bilo obsojenih 164 oseb. Nobena teh oseb ni izvršila kakšnega hudodelstva. Vse so bile obsojene, ker so pripadale delavski organizaciji I. W. W. Vse obravnave so se vršile po končani svetovni vojni.

Gibanje za pomiloščenje teh štirih razrednega boja postaja od dne do večje. Ako bi kalifornijsko delavstvo uporabilo volilni listek v svojo korist, bi ne bi-

Odmevi velike poplavalne katastrofe v Nemčiji

Komunisti in fašisti složno na reševanem delu. Vihar in nallivi razsajali tudi v Italiji.

Berlin, 11. jul. — Pozorišče katastrofe na Saksonskem, kjer sta pritoka Elbe, Gotteluba in Muglitz, zadnjo soboto pretvorila veliko dolino v jezero, ko se je utrgal oblak, nudi še vedno zelo tragično sliko. Cela vrsta vasi je izginila in najmanj 200 ljudi je izgubilo življenje. Hudo-urniki so pometli hiše z rebri kakor škatlice iz papirja in odnesli sto let stare kamnite mostove, kot da so slama.

Mnoge skupine reševalnega moštva so bile včeraj ves dan na delu iskajoč mrtlice. Ko je vojaštvo onemoglo po neprestanem štirindvajseturnem delu, so politične organizacije fašistov, socialistov, komunistov in klerikalcev stopile v akcijo in složno nadaljevale humanitarno delo. Akcija je zelo počasna, ker je voda razdrila ceste ali jih zasula z blatom več metrov na debelo. Ker so vsi studenci s pitno vodo pokopani pod blatom, morajo voziti vodo daleč s hribov.

Rim, 11. jul. — Furiozna nevihta, ki je v soboto divjala v vzhodni Nemčiji, je prihrumela kasneje čez Alpe v severno Italijo, kjer je naredila silno škodo na polju in vrtovih.

Hearst agitira za Mellonu.

New Orleans, La. — Časnikarski magnat Hearst je obrnil hrbet Coolidgu in zdaj agitira za zakladniškega tajnika Mellonu kot predsedniškega kandidata republikanske stranke. O demokraciji pravi, da morda bodo imeli kaj priložnosti, ako nominirajo senatorja Reeda, toda kandidatura Al Smitha bi bila katastrofalna za demokratsko stranko.

"Živa smrt" je umrla.

Los Angeles, Cal. — Clara Drummond, ki je 102 dni ležala v nezavesti, kar se je bila onesvestila valed plina v svoji sobi, je 10. julija umrla. Zdravniki so ta nenavaden slučaj nazvali "živa smrt", kajti razen možganov so vsi organi ženske normalno funkcionirali.

lo zakona proti kriminalnemu sindikalizmu, pa tudi Tom Mooney bi bil že zdavnaj prost.

Nova iznajdba izpopolnila letalo

Nova naprava ustavi letalo na mestu, ko se agusti na tla. To je omogočilo pristanke na strehah.

Washington, D. C. — C. Francis Jenkins naznanja, da je iznašel in patentiral napravo, katere reversira propeler pri letalu in omogočuje, da letalo lahko pristane na prostoru svoje dvakratne dolgoti. To znači, da letalce ne bo več treba iskati širokega praznega prostora, po katerem morajo danes voziti precej časa po tleh preden se e-roplan ustavi, pač pa bodo lahko pristali na vsakem prostoru v mestu ali na večji ravni strehi poslopja.

Jenkins pojasnjuje, da je ročaj, ki kontrolira reverzno napravo, tako zavarovan, da se ne more premakniti, dokler je letalo v zraku; čim se pa letalo dotakne tal, sproži pri tem avtomatično vzmet, ki odpre ročaj in pilot lahko takoj ustavi motor.

Iznajdba bo pomogla, da se bodo letalci lahko bližali pristan-ku z večjo brzino in pri dvigal-ju v zrak ne bo treba tako dolgi zaletoj kot danes, pristani se lahko premestijo v središča mest in letalci bodo lahko pristali na krovu parnikov, če bo treba.

Atentat razburil Iro

Obnova republikanske teroristične kampanje na vidiku.

Dublin, 11. jul. — Umor podpredsednika vlade in zunanjega ter justičnega ministra O'Higginsa v nedeljo, ki je bil ustre-ljen na potu v cerkev, je silno razburila irske vladne stranke. V atentatu vidijo povratek teroristične kampanje De Valero-rih republikancev, ki so par let mirovali, a so zdaj razkačeni, ko je vlada razveljavila njihovih 44 mandatov v novi zbornici, ker niso hoteli poslanci prisesti zve-stobe angleškemu kralju.

Trije napadalci, ki so ubili mi-nistra, so ušli. Republikanski vo-ditelji taje, da so oni diktirali atentat. Ako so to storili njihovi pristaiši, so izvršili dejanje na svojo odgovornost.

Milič ne bo elektro-kuliran

Za vse zločine, storjene do 1. ju-lija, veljajo še vedno, je po-jasnil generalni pravdnik.

Springfield, Ill. — Rado Mi-lič, ki je bil zadnji teden v Ma-riouu obsojen na smrt radi u-mora v salunu, ne bo usmrčen na električnem stolu, ki je zdaj v veljavi v Illinoisu. Ako ne bo Milič pomiloščen od smrtni kaz-ni, bo moral umreti po starem zakonu na vešalih.

Tako je pojasnil generalni pravdnik v Springfieldu, na ka-terega so se obrnili iz Jolietu radi načina eksekucije ostalih treh Kleinovih morilcev. Pravd-nik je odgovoril, da električni stol velja za one zločine, ki so storjeni od 1. julija t. l. dalje. Jolietški obsojenci bodo torej o-bešeni in sicer 15. julija.

Francoska vlada spet poražena.

Pariz, 11. jul. — Zbornica je v soboto odklonila predlog vla-de za zmanjšanje števila poslan-cev med debato o novi volilni re-formi. Zaupnica ni bila involvi-rana, toda vlada je tako na šib-kih nogah, da mora vsak čas pasti.

Ako hočete imeti vse najno-vejše novice iz Amerike, naših naselbin in stare domovine, či-tajte "Prosveto" vsak dan.

Nedosežna podjetniška maščevalnost

Gorje delavcu, ki se dotakne podjetniške donarne mošnje - profitov. — Podjetniki kaj takega ne odpuste zlepa.

San Francisco, Cal. — Kali-fornijski podjetniki ne odpuste delavcem, ako so hoteli znižati njih profite, pa se jim delavci postavijo krepko v bran. Naj-manj spravljivi so podjetniki, ki zagovarjajo odprto delavnico, to je, da ne priznajo delavske organizacije in da sami odloča-ko, koliko ur in za kakšno delav-sko mezo bodo delali delavci. Ljudstvo imenuje te vrste pod-jetnike "openšaparje". Kako zagrizeni sovražniki strokovno organiziranih delavcev so ti podjetniki, pokazuje preganjan-je tesarskih delavcev zaradi zadnje stavke.

Tesarska delavca Gus Madsen in George Pesce sta bila obtože-na, da sta ubila nekega stavko-kaza. Bila sta dvakrat pred po-rotniki. Obe obravnavi sta kon-čali, da se porotniki niso mogli zediniti na pravorek. Zdjaj je do-ločena obravnava za dne osmega avgusta. Pred porotnike ne pri-desta več Gus Madsen in Pesce, ki sta bila že dvakrat pred po-rotniki, ampak na vrsto pride

nekdo drugi izmed trideset stav-kujočih delavcev. "Openšapa-riji" tako širijo strah in grozo med organiziranimi delavci na ljudske stroške.

Porotne obravnave stanejo denar in stroški za državo se krijejo z denarjem, ki ga ljud-stvo plačuje kot davke. V pa-metno urejeni in pravni državi bi postavili vse delavce, ako so obtoženi enegainistega dejanja hkratu pred porotnike. In če bi se porotniki pri dveh obravna-vah ne mogli zediniti glede pra-voreka, bi bilo vsega preganjan-ja konec. Ravnotako bi se zgo-dilo, ako bi bilo izmed trideset delavcev obtoženih le par delav-cev, pa bi se porotniki ne mogli zediniti glede pravoreka. Ali Kalifornija je na glasu, kot dr-žava, v kateri bogati lenuhi za-pravljajo denar, ki prihaja od sadov dela farmerjev in delav-cev. V tej državi se posebno o-tro nastopa proti delavcem, ki se bojujejo, da svojemu razredu olajšajo življenske razmere. Za to ni prav nič izrednega, ako "openšaparji" akušajo s sodnji-akim preganjanjem ostrašiti or-ganizirane delavce, da prenaša-jo potrpeljivo življenske raz-mere, kakršne so jim odkazali profita lakomni podjetniki.

Sovjetli aretirali 25 angleških špijonov

Prijeli so jih v Leningradu.

Moakva, 11. jul. — Sovjetska oficijelna časnikarska agencija T. A. S. S. poroča, da je poli-tična policija včeraj odkrila ve-liko vohunsko organizacijo v Leningradu. Petindvajset oseb je bilo aretiranih. Organizacija je bila pod vodstvom angleških špijonov, ki so iskali detajlir-nih podatkov o zalozah kemika-lij v rdeči armadi.

Včeraj je bil otvorjen rdeči obrambni teden po vsej sovjetski Uniji. Predsednik Rikov, ki je otvoril obrambno kampanjo v Moskvi, je zelo naglašal po-trebo oborožene pripravljenosti, ker Rusija je še vedno v nevar-nosti napadalne vojne.

Mehika bojkotira sovražnike Callesa

Konzuli v inozemstvu pozvani, naj pripravijo imena sovraž-nih tvrdk.

Mexico City, 11. jul. — Tu-kajšnji listi javljajo, da je me-hiški zunanji urad poslal okrož-nico vsem konzulom v inozem-stvu z navodilom, da pošljejo li-stena vseh trgovskih tvrdk, ki podpirajo sovražnike mehiške vlade. Te tvrdke bodo bojkoti-rane.

ZBOROVANJE STEREOTIPIČNIH DELAVCEV.

Pittsburgh, Pa. — Organi-za-cija stereotipičnih in elektroti-čnih delavcev bo obdrževala svojo konvencijo dne 18. julija. Na dnevnem redu so važne za-deve, ki se tičejo te stroke.

Foch napoveduje novo svetovno vojno.

London, 11. jul. — Francoski maršal Foch je v intervjuu s poročevalcem londonskega lista "Weekly Dispatch" napovedal novo svetovno vojno, ki pride v petnajstih ali dvajsetih letih. "Vojna bo svetovna, kajti vse dežele na svetu bodo zapletene in ne samo moška prebivalstva narodov, temveč tudi žene in otroci bodo involvirani," je rekel Foch. Dalje je rekel, da glavne bitke se bodo vršile v zraku, ka-terih se udeležijo cele mase ero-planov.

ČIKAŠKI UČITELJI V PRAVEM GLEDE DAVKOV

Reveži plačajo velike davke, bogatini pa nizke, ki ne odgo-varjajo vrednosti njih pose-stev. — To je dokazala ne-pristranska študija.

Chicago, Ill. — Čikaška učiteljska unija je opravljena vo-diti boj proti davčnim velema-ščezem v interesu šolske mladi-ne. To je zdaj dokazano reč. Pomoč je prišla od strani, od-koder jo je bilo najmanj priča-kovati. Študije o plačevanju davka je napravil Herbert D. Simpson od inštituta za zemlji-ščno ekonomijo, ki je podrejen severozapadni univerzi v Chi-cagu.

In kaj je pronašel ta profe-sor? Ravno to, kar so trdili or-ganizirani učitelji, namreč, da so oni distrikti, v katerem pre-bivajo siromašni sloji obdavče-ni višje, kot oni, v katerih pre-bivajo premožnejši.

Učiteljska unija je vedno tr-dila, ako bi bila posestva po se-danjem zakonu pravilno obdav-čena, da bi bilo dosti denarja, da bi vsak šolarček imel svoj sedež v šoli in da ne bi bilo treba prenapolnjevati šolskih sob in vršiti šolskega poduka v lese-nih barakah. Nepotrebno bi bilo za učitelje uvajati priga-njaški sistemi, kakor da so učitelji delavci v tovarnah, katerih lastniki so uvedli najkrajnejši priganjaški sistem v njih, am-pak šolski poduk bi se lahko ta-ko vršil, da bi šolska mladina imela velike koristi od njega.

Zadnja konvencija Ameriške učiteljske federacije, ki se je ob-državala v Chicagu, je naglaš-la, da je treba odvzeti "višji poduk v šoli" izpod kontrole specijelnih interesov.

Domače vesti

— Polletna seja gl. odbora S. N. P. J. se je otvorila včeraj zju-traj v jednotinih prostorih. Ve-čina gl. odbornikov je bila v Chicagu že v nedeljo. Porotni odsek je zboroval v nedeljo pred-poldne in rešil več zadev. Po-poldne je skupina br. odborni-kov imela izlet z avtom po oko-lici; obiskala je Clarendon Hills, Aurora, Joliet in druge okoliške kraje.

— Anton Kristanov shod v Waukeganu v soboto zvečer, ki ga je aranziral klub št. 45 J. S. Z., je moralno dobro uspel. Ude-ležba ni bila tako velika kot je bilo pričakovati, drugače je pa vladal v dvorani najlepši mir in poslušalci so z največjo pozor-nostjo sledili Kristanovemu pre-davanju do konca. Podrobnejše poročilo sledi. — O nedeljskem shodu v Milwaukeeju še nima-mo v tem momentu nobenega poročila.

— V soboto zvečer so imele naše žene in dekleta zabaven se-stanek pri s. Frances A. Tau-charjevi, 2501 So. Central Park ave. Navzočih je bilo dvajset žensk. Igrale so bunco in sopro-ga s. Antona Kristana je izvo-jevala prvo darilo, dal je prvič igrata to igro.

— Br. Paul Berger, ki ima poleg jednotnega doma restav-racijo in hotel, in njegova so-proga sta v soboto zvečer ob-hajala petnajstletnico njunega skupnega zakonskega življenja. Posetilo ju je mnogo prijate-ljev, ki so se zabavali pozno v noč.

BANKET.

Nocoj se vrši v dvorani S. N. P. J. banket kluba št. 1 J. S. Z. Navzoč bo sodrug Anton Kri-stan. Igral bo domači orkester. Vstopnina \$1.50.

Vesti iz Jugoslavije

Krvavi fantovski pretep. — V Češi vasi so se stepli fantje med seboj. S težkimi telesnimi poskodbami sta obeležala Levstiča in Plut. Oba sta dobila več ran z nožem.

Smrtina kosa. Po daljšem bolnišničnem umru v vojni bolnišnici na Zaloški cesti poročnik Josip J. Koritzky. Dopolnil je 28. let. — Umrl je Josip Brodar, delovodja strojnih tovarov in li-varen. — V Štepanju vasi je preminul Jakob Hočevar, upokojenec juž. žel. — Iz Kanala ob Soči poročajo, da je 22. jun. v Vidmu umrl Peter Bajt, uradni finančni intendanteur.

Smrtina kosa. — Dne 25. jun. je po kratki, mučni boleznini preminul Jos. Zidar, trgovec in hišni posestnik v Ljubljani.

Na smrt obsojeni Stefan Burm stavlja. Pred sodnim stolom v Opatju je bil letošnjo pomlad obsojen na smrt 21letni Stefan Burm zaradi roparskega umora, izvršenega na neki vdovi pri Bogdanovcu. V strahu pred justifikacijo je Burm pričel glado-vati in že teden dni ne sprejema hrane. Sodišče je Burma pred-ključilo za pomiloženje.

Meštrovičev "Indijaneec na konju" za Chicago. Livarna umetnostne akademije v Zagrebu je te dni odšla prve dele velikega Meštrovičevega kipa "Indijaneec na konju," katerega je naročila uprava mesta Chicago pri na-lem slavem kiparju. Spomenik je 7 metrov visok. Spodaj je fi-gura konja, na živali pa sedi ja-hač, Indijaneec z razpetim lokom. Zagrebška livarna je odšla ta kip v 15 kosih. Poslužila se je pri tem italijanske metode od-livanja v vosek. Meštrovič je i-del lepo priliko, da prelije svoje delo v bron v Italiji, na Angle-škem ali v Ameriki. Dal pa je raji zaslužiti domačemu podjet-ju v Zagrebu, da pokaže Ameri-ki, kako je tudi podjetje v naši državi zmožno tako velikega dela.

Odšli kosi Meštrovičevega ki-pa "Indijaneec na konju" se se-daj spajajo in v kratkem bodo popolnoma zloženi. Kipar se bo sedaj vrnil na delo za drugi kip "Cowboy na konju," ki bo prav

tako velik kakor "Indijaneec na konju," ter mu bo stal v Chica-gu na velikem javnem trgu na-sproti.

Za prvi spomenik je bilo po-trebno 5000 kilogramov bron. Ko bo tudi drugi kip vlit, bodo obe skulpturi naložili na vagon ter ju prepeljali v Ameriko, kjer se bo spomenik postavil in od-kril z velikimi svečanostmi.

Najnovejša slovenska litera-tura. Pod tem naslovom je pri-obel dr. V. Mierka v "Clovenskem Vychodu" daljšo študijo o našem A. Gradniku. Pisec je znan prevajalec slovenskih lepo-slovnih del. Prevel je doslej že več Cankarjevih del ter je s svo-jimi prevodi dokazal popolno ra-zumevanje naše književnosti. O našem leposlovju in leposlovnih pišev v češke in slovaške liste. "Slov. Vychod", katerega ome-njamo tukaj, govori obširno o Gradnikovih pesmih ter o po-sebnostih Gradnikove lirike. Pi-sec prisoja Gradniku v sloven-skem slovstvu odlično mesto.

Stalna Meštrovičeva razstava v New Yorku. Dne 1. julija se je otvorila v New Yorku stalna umetniška razstava kiparskih del Ivana Meštroviča. Razstava se nahaja v prostorih umetnost-nega združenja "Art Center" v 56. aveniji, t. j. v središču new-yorskega mesta. Sedanja raz-stava, ki se bo stalno dopolnje-vala ter bo po potrebi tudi iz-premenila svoje lice, je organi-ziral Mr. Bement. Razstava po-meni začetek Meštrovičeve gale-rije oziroma muzeja v Ameriki. Zaenkrat je razstavljenih 17 plastik in 34 risb. Med razstav-ljenimi kipi so sledeče umetni-ne: Mati božja z Jezusom, Ma-dona z angeli, Krist in trgovci, Nesrečni angeli, Snemanje s križa in Razpelo. V marmorju so na ogled kipi: Deklica, Vdova z otrokom, Ženska glava; v bronu: Daleki zvoki, Vestalka, Gla-va zmagovalca, Meditacija, Ple-ta, portret prof. Pupina in sira Johna Laveryja. V mavcu je razstavljen Mojzes. Sredi dvora-ne vidimo velik, pet metrov dolg model za neizvršen kosov-ski hram.

PITJA OČI, ki je na novo odkrit princip, s katerim si pomaga na tisoče ljudi do denarja, moči in sreče. Gospod Marchand v lekci-jah, ki so proste vsem, razloži:

Kako se morate izražati, da zmagate.

Kako dobite druge, da vam pomagajo.

Kako dobite boljše pozicije.

Kako povečate svoj dohodek.

Kako dobite stoprocentno za-upanje vase etc.

Široka pot, ki vodi od oči do možganov je 22krat tako velika kakor pot do ušes. Če hočete ta-ko uspeti, pridite si ogledat de-monstracijo slovitega PITJA OČES. Na ta način se bo vaša učna sila pojačila za 22krat. Od-prlo bo vaše oči, da vidijo nov svet. Nič misterioznega ni na tem, temveč je vse priprosto in vendar boste takoj uspehi, če se poslužite prilike, kakoršna se vam ni še nikoli nudila.

Kakšna je strogost napram učiteljem v Iowa, pokazuje ta časnikarska vest:

"Učitelji na javnih šolah mo-rajo vsako nedeljo najmanj dva-krat v cerkev, ter morajo ostati v svojem kraju vsaj dve nede-lji v mesecu. Tako je odredil javni odbor za izobrazbo."

Zdravniški oglaš v Zanesvil-lu, Ohio, se glasi v "Times Re-corderju":

"EVANGELIST R. BROWNING Reševalna in zdravilna kampa-nja.

Vnetje slepiča, krof, božjast, bule in vse druge bolezni zdravim v Zanesvillu kot pomočnik Gospoda Jezusa, katerega evan-gelist sem. Pripeljte bolne in trpeče. Ordiniram vsak večer ta mesec od 7:30 do 9:30. Church of Jesus, Spring and Monroe Street.

Pravo južnjaško opevanje ženske nežnosti, katerega je spisal v prozi neki glavni ured-nik dnevnika v Wilsonu, So. Carolina, se glasi:

Na elegantnem domu, ki je kakor mali, bleščedi biser, pri miss Elsie Moore, ki je lepa kakor slika in krasna kakor zim-sko ivje ter čista kakor kristal-na rosa, sladka kakor cvetlica, se je sinoči svetila blažena ljub-kost, kajti ta krasna, mala de-klina in njena zala in veličastna sestra sta povabili številno svo-jih prijateljev, da se zberejo na njunem domu, da skupno poča-ste krasno in očarujočo mis-s Nedo Taylor in mikavno ter lu-bezljivo miss Rosalie Setzer, ki sedaj nudita svojo ljubeznjivost in mamljivo lepoto našemu me-stu ter povzročata, da je od nju-ne milostne lepote začarano marsikatero srce. Mislimo si lahko, da so naši zali in galantni mladi fantje zrl v globine teh iskrenih oči — oči, katerih sijaj zatemni jasno nebo in katere žare kot svetle baklje, da, prav-lahko si mislimo, da je marsi-katero srce naših mladenčev občutilo puščico amorja, ki je zadela njih srca kakor sladke vonj v poletnem vetrčku ali pa kot strasten sijaj solčnih žar-kov... (in tako naprej, vse strastno, žareče, sijajno, krasno, očarujoče...)

O čudežni zlati medalji piše posebno navdušeno mrs. J. P. v "Vicentianu", ki izhaja v St. Louisu:

"Eno desetino tega meseca sem bolehalo radi hudega napa-da žolčnih kamnov. Požkusila sem nešteto zdravil, pa brez uspeha. Istočasno pa sem si pri-peljala čudežno medaljo na mesto, kjer me je bolelo in v par urah sem že zaspala, ne da bi mi kaj pomagal zdravnik. Upam, da se bodo tudi drugi državljani za-tekli po pomoč k tej čudežni me-dalji, se dobi pri Naši Gospe."

"Tu je izborna prilika za vas. G. E. Marchand, o katerem gre glas, da je najboljši plačani tr-govski ekspert Združenih držav, mož, ki je pokazal že tisočim ambicioznim ljudem, kako i-majo svoje sposobnosti novot-či za denar, je v Chicago samo za kratek čas. On vam bo na-znanstven način povedal, ka-ko dobite boljše pozicijo in več-je dohodka s pomočjo

Zgodba ljubezni

"Kaj je ljubezen, ki ljudje toliko govore o njej in ki je skoraj edina snov pesnikov?" se je vpraševal Anastasio. Zakaj nikoli še ni bil občutil ničesar, kar ni bilo podobno tistemu, čemur pravijo zaljubljeni ljube-zen. Ali je samo domišljija ali konvencionalna laž, s katero se hočejo slabotni ljudje zavarova-ti proti praznoti svojega življe-nja ali proti nelagodnemu dol-gočasju? Po Anastasijevem mišljenju ni bilo nič bolj prazne-ga, dolgočasnega, absurdnega in nesmiselnega, kakor je življe-nje.

Ubogi Anastasio je živel po-milovanja vredno življenje. Bilo je brez vsebine in brez namena in stokrat bi se bil že končal, da ni gojil slabotne nade, ki pa je vendar prestala vsa razočara-nja; da bo ljubezen končno tudi njega obšla. In je potoval in po-toval, iščeč ljubezni, kakor bi veroval, da jo nenadoma začuti na kakem križišču.

Anastasio je imel skromno, vendar zadostno imetje. Pohle-pa po zlatu, slavi, časti, gospo-darstvu ali moči ni poznal. No-beden izmed vzrokov, ki navad-no ženejo ljudi k razvratu nji-hovih moči, mu ni bil vreden, da bi razvil svoje, in ne v znan-stvu, ne v umetnosti ali politiki ni našel niti najneznatnejše to-lažbe za svojo smrtno dolgo-časje. In je čital "Pridigarja Salomonisa", med tem ko je ča-kal svoje poslednje izkušnje — ljubezni.

Prililo mu je na um, da bi pro-učil vse glavne erotične pisatelje in analitične spolne ljubezni. Po čitanju vseh ljubezenskih roma-nov je segel po obžalovanja vrednih delih, pisanih za take, ki še niso povsem moške, in za take, ki so v nekem smislu pre-nehali biti moške. Ponizal se je do potohnega čitva pornografske literature. In tu seveda ni našel nikakega sledu o ljubezni.

Pa ne, da je bil Anastasio docela pravi, preprosti mož iz grednega mesa in krvi! Prav gotovo ni bil nič manj mož, kot so drugi možje, toda ljubezni vendarle še ni občutil. Kajti, da bi se mogla imenovati ljubezen trenutna razdraženost krvi, pri kateri je komaj ostal spomin na ženo, ki je bila vzrok te razdra-ženosti, to vendar ni bilo mogo-če. Iz tega napraviti boga ma-ščevanja, tolažbo za življenje, vsemogočno vladarico srca, se mu je zdelo arամոտno. Nič dru-gače bi ne bilo, kakor napraviti božanstvo iz požrešnosti. Pe-sem o prebavi pa bi bila pogo-kletna.

Ne, za ubogega Anastasija ni bilo na svetu nikake ljubezni. Čital je legendo o Tristanu in Izoldi, enkrat in še enkrat. Pri strahotnem romanu Portugalca Camila Castella Branca "A mulher fatal" je postal otožen. "Ali se bo tudi z menoj tako zgodilo?" je premišljeval. "Ali me bo usodna žena v trenutku, ko bom najmanj mislil na to, vsega obvladala?" In je potoval in potoval, iščeč te usode.

"Pride dan," si je rekel, "ko se razblini v nič ta slabotna nada, da bi jo našel. Kaj naj storim, kadar pride starost, ne da bi bil spoznal mladost ali vsaj možko dobo." Takrat, ko si bom moral reči, da nisem živel in ne bom živel! Ali me zasle-duje grozovita nesreča ali pa so si vsi ljudje prizadevali, da bi lagali?" In je postal pesimist.

Niti še ni bila žena vzbudila v njem ljubezni, niti ni veroval, da bi kdaj on sam vzbudil lju-bezen. Menil je, da je mnogo bolj strašno, kot ne biti ljub-ljen, če človek ne more ljubiti, če je ljubezen resnično taka, kakršno jo opevajo pesniki. To-da, ali je vedel Anastasio, če ni vendarle kdaj užgal skrite stra-ti v ženskinem srcu? Ali ne more tudi lep kip vzbuditi lju-bezni? Ker opazovan kot kip, je bil zares lep. V svesti njegovi po-javi je bilo nekaj kakor drget nad njegovo grozno usodo.

V svojem obupu je potoval in potoval. Vedno je bežal. Na čudežna dela narave in umetno-sti se je oziral, kakor bi hotel reči: "Zakaj vse to?"

Bilo je vedro, tiho jesensko popoldne. Iz dreves so padali že orumeneli listi, južni veter jih je podil in so frfotali med travo. Solnce se je bilo akirilo za obla-ke, ki so polagoma kopneli in se razdelili v majhne oblačke. Ana-stasio je zrl skozi okno kupeja na bežeče griče. V Alisedi, kjer so stali dovolj časa, da je uteg-nil obedovati, je zapustil vlak in se je podal v obednico postajne restavracije, ki je bila polna kovečgov.

Raztresen je sedel na svoje mesto in čakal juhe. Toda ko je dvignil pogled in se nepazljivo oziral po gostih, je srečal oči neke žene. Pravkar je nesla v svoja velika, življenja polna usta kos jabolka. Obadva sta se gledala in sta obledela. In ko sta se oba videla blesta, sta obledela še močnejše. Anastasio je čutil, kako mu je telo postalo težko. Mrzlo strdanje v vseh udih ga je napravilo nemirnega.

Ona si je podprla glavo z dea-nico, zdelo se je, da se je loteva omedlevica. Tedaj je vstal Ana-stasio, ki je od vse svoje okolice videl le njo, med tem ko je vse drugo v obencel zatnilo zanj; tresoč se ji je približal in ji je zašepetal a suhim, od žeje umi-rajočim in tresočim se glasom skoraj na uho:

"Kaj vam je? Ali se počutite slabo?"

"O, nič, nič, hvala, nič mi ni!"

"Dovolite mi...!" Z drgeta-jočimi prsti je segel po njeni roki, da bi ji potipal žilo.

Tedaj se je razil ognjeni tok iz enega v drugega. Vzajemno sta čutila svojo vročino. Njiju obličji sta zažareli.

"Mrzlico imate..." je zasto-kal s komaj slišnim, šepetajo-čim glasom.

"Mrzlica je... od tebe!" mu je odgovorila z glasom, ki se je zdel, da prihaja z drugega sve-ta, z onkraj zemlje.

Anastasio je moral sesti. Pod težo srca, ki je kakor blazno u-tripalo, so se mu upognila kolena.

"Vi ne morete nadaljevati po-tovanja," je rekel skoraj avtomatično.

"Da, tu bom ostala," mu je odvrnila.

"Midva ostaneva tu," je po-pravil.

"Da, midva... In ti razlo-žim... vse ti razložim!" je pri-stavila ona.

Vzela sta svoji torbici, sedla v voz in se odpeljala v Alisedo, ki je bila pet kilometrov oddaljena od postaje. In ko sta si v vozu sedela nasproti, dotikala se s ko-leni in vpirala oči drug v druge-ga, je vzela ona Anastasijeve roke v svoje in mu je začela pri-povedovati o sebi. Njena zgodo-vina je bila čisto Anastasijeva zgodovina. Tudi ona je iskala ljubezni. Tudi ona si je domiš-ljala, da je vsa ljubezen je kon-vencionalna laž, izum, s kate-rim se preganja puščoba življe-nja.

Izpovedala sta se drug druge-mu in čim bolj sta se izpovedo-vala, tem bolj mirnejši sta po-stali njuni srca. Tragični zmpe-dnosti prvega trenutka je sledil kakor odrešitev velik duševni mir. Oba sta si domišljala, da sta se poznala že od nekdaj, že od rojstva. Istočasno jima je ugasnil vsak spomin na prošlost. Zvela sta kakor v brezčasni, večni sedanjosti.

"O, zakaj te nisem že po-znal prej, Eleverija!" je dejal on.

"Zakaj ne, Anastasio?" mu je odgovorila. "Bole je, da se ni-sva videla že prej."

"In izgubljeni čas?"

"Izgubljen imenuješ čas, ki sva ga porabila, da sva iskala drug drugega?"

"Jaz sem bil že obupal, da bi te našel..."

"Ne, ker če bi bil res obupal, bi se bil končal."

"Da, res je..."

"In jaz bi bila storila isto."

"Toda sedaj, Eleverija, od današnjega dne..."

"Ne govori mi o bodočnosti, Anastasio, naj ti zadošča seda-njost..."

Oba sta molčala.

"Noveva misliti na bodo-čnost," je izpregovorila ona, "in tudi ne na prošlost. Oboje ho-čeva pozabiti. Midva sva se na-

šla, našla sva ljubezen, to je do-volj. In zdaj Anastasio, kaj praviš o pesniku zdaj?"

"Da lažejo, Eleverija, da la-žejo! Vsekako lažejo drugače nego sem mislil prej. Toda la-žejo kljub temu. Ljubezen ni to, kar oni opevajo..."

"Imaš prav, Anastasio! Zdaj čutim, da se ljubezen ne da ope-vati."

In spet je nastalo molčanje, dolgo molčanje, med katerim sta si, držeč se za roke, zrla v oči, kakor bi iskala v njih skrivnost svoje usode. Potem sta pričela drgetati.

"Treseš se, Anastasio?"

"In ti, Eleverija?"

"Da, oba se treseva."

"Pred čim?"

"Pred srečo."

"Da, ta sreča je nekaj straš-nega. Ne vem, ali se bom mogel ustavljati?"

"Tem bolje! To pomeni, da je najina sreča močnejša od naju-dveh."

Zaprta sta se v zaduhlo sobo čisto navadne gostilne. Minil je ves naslednji dan in še del tret-jevega, ne da bi se bila pokazala; gostilničarja je nazadnje za-krbilo, ker je zaman trkal na vrata. Vdri je v sobo in ju je našel drugega poleg drugega, ležeča v postelji, mrzla in bela kakor sneg. Zdravnik je zatrje-val, da ne gre za samomor, am-pak da je oba zadela srečna kap.

"Kako, obadva?" je vzkliknil gostilničar.

"Oba!" je odvrnil zdravnik.

"Potem je to nalezljivo..."

In gostilničar se je prijel za levo stran prsi, kjer je domneval, da je njegovo gostilničarsko srce. Izkusil je prikriti ta dogodek da ne bi prišel njegov hotel na slab glas in zapovedal je, naj za vse slučajne razkužijo sobo.

Identitete mrljev ni bilo mogo-č ugotoviti. Nešli so ju na pokopališč skupaj, kakor so ju na-šli, položili ju v skupen grob in ju pokrili z zemljo. Iz te zemlje je pognala trava in na to travo je padel dež. Tako je nebo, ki ju je pognalo v smrt... edino, ki joka nad njunim gro-bom.

Alisetaki gostilničar pa je pre-mišljeval ta neverjeten dogo-dek — realno življenje se odli-kuje po svoji iznajdljivosti — in je prišel do socialno-higijen-skega zaključka: "Ti medeni tedni!" je dejal. "Zakoni med ljudmi, ki imajo bolno srce, bi morali biti prepovedani..."

Pet nun aretiranih v Mehiki. Mexico City, 11. jul. — Pet katoliških nun in sedem laikov — med katerimi je tudi pred-sednik katoliške mladinske zve-ze — je bilo tukaj aretiranih na obtožbo, da so organizirali taj-ne in protipostavne verske se-stanke.

NAROČNIKI POZORI!

Znamenje (June 30-1927) po-meni, da vam je naročnina po-tekla ta dan. Ponovite je pravočasno, da vam lista ne ustavi-mo. Ako lista ne prejme-te, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list pla-čan in ga ne prejmete, je mo-goč vstavljen valed napakega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi dru-štveni tajniki in drugi zastopni-ki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$6.00 in za pol leta pa \$3.00. Člani S. N. P. J. doplačajo \$4.80 za leto, za pol leta \$2.40.

Za mesto Chicago in Cicero za leto \$7.50, pol leta \$3.75, za člana \$6.30.

Za Evropske stane za pol leta \$4.50, za vse leto pa \$9.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Mladinski List stane za celo leto \$1.20.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETA"

2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

Due darili za nove naročnike

Ako se potrudite v sedanjih kam-panji in dobi osem polnočnih ali štiri celodnevne naročnine za dnev-nik "Prosveta" in pošljete cele vsote upravnika, dobi krasno samonapejno pisalno pero in avtomatični svinčnik z lopim zlatim znakom S. N. P. J.

POJASNILO DRUŠTVENIM TAJNIKOM IN POŠILJATE-LJEM RAZNIH NAZNANIL.

Kadar pošljete listu Prosveta, kakoršnakoli naznanila in zahvale o smrti, tedaj vselej po-vejte v plamu, ali želite imeti plačan oglaš ali kot navadno vest. Ako je priobčeno kot navadna vest, se izpusti iz nazna-nila vse osebne zahvale in ime-na posameznikov, ter se tako naznanilo priobči brezplačno. Kadar pa hočete imeti priobče no celo vrsto raznih imen in drugih stvari, je pa to oglaš, za katerega se mora plačati, to ve-lja za člana in za nečlane. Na-dalje velja isto tudi za razne prireditelje, veselice, shode, itd. Vselej je treba povedati ali ho-čete imeti plačan oglaš ali samo navadno časnikarsko vest, tud v takem slučaju se za navadno vest, naredi stvar bolj na krat-ko in se pove le važnejši del. Če pa naročite, da naj bo plačan o-glaš, se priobči vse, kar zahte-vate. Isto tako velja za vse dru-ga naznanila če se koga išče, želi-tnive ponudbe, prodaje, itd. Za vse take stvari se mora ved-no povedati, da naj bo to oglaš, kolikokrat naj se isti priobči in da bodete zanj plačali. To po-jasnilo dajem radi tega, ker je to skipe konvencije, da se potem ravnamo vsi, društva, člani, na-ročniki in upravnštvo lista. Prosim, da to upoštevate in se potem ravnete. — Filip Godina upravitelj.

SEZNAM PRIKLESI SLOVENSKE ORGANIZACIJE V CHICAGO.

Mladinski oddelk društva S. N. P. J. v Chicago, piknik v La Grange parku, Forest Preserve, dne 31. julija. Pioneer, piknik dne 14. avgusta v Widmarjevem vrtu, Willow Springs, Ill.

Zveza slovenskih organizacij, piknik dne 21. avgusta pri Johnu Widmar-ju, Willow Springs.

poljih, ki niso imeli nobene prave-vice iskati dragih kamnov v novih najdiščih.

BISERI IZ SVETOVNE LITERATURE

Jonathan Swift:

Moj skromen nasvet,

KAKO PREPREČITI, DA OTROCI UBOGIH STARŠEV NA IRSKEM NE BODO BREME SVOJIM RODITELJEM IN DRŽAVI TER DA BODO OBENEM KORISTNI PUBLIKI.

Poleg tega se mi zdi, da bi nekatere preudarni ljudje zbrali tako početje, kar bi smatrali za krovčnost, kar se tudi meni upira pri takem načrtu, četudi sem ga dolgo premišljeval.

Da pa nekoliko opravičim mojega prijatelja, moram povedati, kar mi je sam pravil. Njegov načrt mu je navdahnili slavni Psalmanazar, domačin z otoka Formoze, ki je prišel od tod v London pred kakimi dvajsetimi leti ter mu je v razgovoru povedal sledeče: Ko v njegovi domovini obsojijo kakega mladega človeka na smrt in ga usmrtijo, rabelj razseka njegovo meso in ga za drag denar razpeče med najbolj ugledne in spoštovane domačine kot najboljšo slaščico. Ko je bil še on tam, so usmrtili deklico petnajstih let, katere je bila križana, ker je hotela zastrupiti cesarja. Meso je bilo prodano prvemu ministru njegovega veličanstva ter drugih velikim mandarinom na dvoru ter so izkupili za vse skupaj štiri sto kron. V resnici tudi ne morem zanikati, da bi

radi nekaterih mladih debelih ljudi tega mesta, katere vidimo po gledališčih in na sestankih za izjemno lepoto, kraljevina kaj izgubila, če bi se jim zgodilo kaj podobnega.

Ljudje, ki radi obupujejo, se od silne brigajo za veliko število ubogih, postarnih, bolehnih ali pohabljenih ljudi in jaz sem se tudi malo potrudil misliti, kako bi rešili narod teh žalostnih bremen. Ampak mene stvar prav čisto nič ne boli, kajti znano je, da taki ljudje umirajo vsaki dan in gnijejo pri lakoti in mrazu ter nesnagi tako hitro, kakor upravičeno lahko pričakujemo. In glede mladih delavcev je pa tako, da so sedaj v prilično enakem položaju: dela ne morejo dobiti in počasi pešajo radi slabe prehrane, tako da so preslabil za opravljanje dela, tudi če se slučajno zgodi, da jih kdo zaposli. In teh se domovina srečno reši, oni pa tefav, ki imajo še priti.

Pradalec sem našel, zato se moram obrniti nazaj k predmetu. Po mojih mislih ima moj svet veliko dobrega in je tudi zelo važen.

V prvi vrsti bi, kakor sem že namignil, v veliki meri znižal število papistov, katerih je vsako leto več in kateri se najbolj množijo v narodu ter so tudi najbolj nevarni sovražniki. Oni se tudi ne ganejo z doma zato, da

bi o priliki postavili na čelo kraljevine kakega samostnika, ter upajo, da se bodo poslužili prilike v odsotnosti toliko števila protestantov, kateri so rajši zapustili našo domovino, kakor pa da bi ostali doma in se pokorili škofovskemu kuratru.

Drugič, siromašnejši stanovalci bi imeli vsaj nekaj svojega, s čemur bi si lahko pomagali, da bi plačali vsaj najemnino in tako tudi za koruzo in živino, ki jim je odvzeta, in še bi imeli kak groš, ki jim je sedaj nepoznan.

Tretjič, ker vzdrževanje sto tisoč otrok od dveh let naprej stane najmanj po deset šillingov na leto, a poleg tega bi imeli dobiček z novo jedjo, ki bi jo uveljavili na mize vse bogate gospode v kraljevini, če imajo le malo finega okusa. In denar bo krožil samo med nami, dobrine bodo samo našega lastnega pridelka in izdelka.

Četrtoč, žene, ki neprestano roje, bi profitirale po osem šillingov na leto s prodajo svojih otrok in bi bile obremenjene odprane bremen za vzdrževanje čez eno leto.

Petič, ta hrana bi enako prinesla velike dohodke krmilcem, katere bi se gotovo potrudile, da bi meso pripravile samo na najokusnejši način in bi na ta način zahajali notri vsi gospodje, ki vedo, kaj je dobro in kaj ni. In spretni kuharji, ki se radi potrudijo ustreči okusu gostov, bi tudi pripravili to novo jed kolikor mogoče razkošno.

Sestič, to bi zelo pospešilo zakon, katere so vsi pametni narodci že nagradili z denarjem ali pa jih izsilili z zakoni in globami. Na ta način bi se povečala materinska skrb do otrok, ker bi zagotovo vedele, da s tem nekoliko profitirajo in da je tudi otrokom zagotovljen končni cilj. Nič bi se ne smeli čuditi, če bi med ženskami videli tekmovalne, katere bi prinesla na trg najbolj pitanege rejenega otroka. Moški bi postali tako ponosni na svoje žene med njih nesečnostjo, kakor so sedaj, če imajo breje kobilice ali ko štejejo v pratiki, kdaj bodo potekli dnevi, da bo imela čika telčka. Teda ne bodo tople žene in jih ne bodo breali (kakor se zdaj tako pogosto vrši), ker se bodo bali, na bi žene prezgodaj in nerodno rodile.

Še veliko drugih ugodnosti lahko naštejemo. Govejmu mesu, ki ga izvažamo, bi na primer lahko dodali na tisoče novih kosov. Na ta način bi se povzdignilo tudi svinjsko meso in izboljšala bi se umetnost v prekanjuvanju slanice, katere si vsakdo želi in katere primanjkuje radi prevelikega uničenja prašičev. Vendar se svinjina nikakor ne bo dala primerjati z mesom pitanege enoletnega otroka, katerega bodo prajenege prinesli na mizo pri pojedini gospoda župana ali pa pri drugih velikih slovesnostih.

Recimo, da bi bilo v našem mestu tisoč družin, ki bi stalno kupovale otroško meso in bi poleg tega kupovali še drugi ob izrednih prilikah, zlasti pri porokah in kratkaj, tedaj lahko računam, da bi Dublin na leto povzli okoli dvajset tisoč otroških teles, ostala pa bi raspečali po vsaj kraljevini (kjer bi bila bržkone nekoliko nižja cena).

Nikakor si ne morem misliti, da bo kdo ugovarjal temu nasvetu, razen če bi se kdo skliceval na to, da bi se na ta način zmanjšalo število prebivalstva v kraljevini. To mislim tudi sam in sem ravno vled tega stavil ta moj nasvet v preudarek našemu svetu. Moja želja je, da bi čitatelj premislil, da podajam nasvet samo za naše kraljestvo Irako, ne za nobeno drugo, ki je kdaj bilo, je ali bo. Zato pa nikomur ne dovolim, da bi mi pripovedoval o razmerah drugih in o drugih rešitvah problema: kakor o obdavljenju vseh odsotnih po pet šillingov na funt, o kupovanju oblek in pohištva samo našega izdelka, o popolni prepovedi luksuznih predmetov, o ozdravljenju potratne oblačnosti, lenobe in drugih ničevosti, o vpeljanju modrosti in zmernosti. Svoje nasvete tudi ne zamenjam s priporočili onih, ki uče, da bi razmere izboljšali, če bi se učili ljubiti svojo domovino, da bi opustili strankarstvo in bi ne bili nič več kakor židje, ki so se drug drugega pomorili, kakor hitro je bilo zavzeto njih mesto. Priporočajo tudi, naj bomo previdni, da ne bomo prodali svoje domovine in svoje zavednosti vsak trenutek; svetujejo, naj bi bili gospodarji bolj milosrdni napram najemnikom in tudi, da bi bili bolj poštenj, pridni in tako naprej. Toda vsi ti nasveti bi ne prineali rešitve, kakoršna gotovo pride, če bi uveljavili moj nasvet.

Zato pa še enkrat ponovim, da si prepovedujem, da bi me kdo prepričeval o drugih odpravih, zlasti dokler sam ne pokaže, da ima vsaj nekoliko upanja, da se njegov nasvet tudi dejstveno uveljavi.

Kar se pa mene tiče, moram priznati, da sem dolgo let zastoj podajal najrazličnejše načrte, kar me je končno privedlo to tega nasveta. Kakor je ta moj predloženi nasvet docela nov, ima vendar nekaj solidnega in resnega, kar bi tudi malo stalo in bi ne bilo veliko nepravilnosti izpeljavo. Na ta način bi si tudi ne mogli nakopati nobene nesreče, kar bi z uvedbo novega načrta ne kršili pokorščine napram Angliji. Novo blago namreč ne bo za izvoz, kajti to meso je prenežno, da bi moglo dalj časa obstati v soli. Izvoza bi torej ne bilo, čeprav bi lahko imeval neko državo, katere bi najrajša pojedla kar cel narod. Končno pa tudi nisem tako

stalo, če se mogoče dobi močnejši nasvet, ki so enako nedolžni, poceni in lahki ter tudi učinkoviti. Ali prej kot sprejmemo kaj takega v nasprotju z mojim načrtom, bi želel, da bi nasvetovalci upoštevali dve stvari. Predvsem, kako bodo našli hrano za sto tisoč brezkoristnih ust in hrbtov. Drugič pa, naj upoštevajo, da je kak milijon ljudi po tej kraljevini, katerih vsa imovina, če bi jo seštel skupaj, bi znašala okoli dva milijona funtov šterlingov dolga (če namreč prištejemo tudi profesionalne berače, bajtarje in male kmetiče ter delavce z ženami in otroci). Iskreno želim, da bi politikaši, ki jim ni všeč moj nasvet ter so smeli dovolj, da odgovore nanj, predvsem vprašajo starše teh smrtnikov, da-li bi ne imeli tega za večjo srečo, če bi bili pri enem letu starosti prodani za meso na tak način kot jaz svetujem in bi se bili tako na lepem izognili nesrečam, katere se stekajo nad njih glavami dan na dan radi zatiranja veleposelstnikov, katerim ne morejo plačati najemnine, in da bi se tako umaknili pomankanju hrane in oblačila, katerega jim vedno manjka v slabem vremenu.

Z vsjo iskrenostjo svojega srca izjavljam, na svojega nasveta ne podajam iz nikakih osebnih koristi in da me do tega ne vodi noben drug namen kakor storiti dobro občinstvu in naši domovini, ker tako pospešimo trgovino, preskrbimo za otroke, pomagamo ubogim in dodamo še več razkošja bogatim. Tudi otrok nimam take starosti: torej če bo moj predlog sprejet, ne bom dobil niti fیکا iz nove kupčije, kajti najmlajši je star že devet let in moja žena je tudi že dosegla starost, da ne bo imela več otrok.

(KONEC)

NAZNANILO.

Društvenim tajnikom in tajnicam se tem potom naznanja, da morajo naznaniti vse spremembe naslovov članov in članic, naslove novih članov, ter imena in naslove odsotnih, črtnih in izobčenih članov naznaniti upravnštvu Prosveta, da se lahko točno vrsti imenik za pošiljanje liste Prosveta. Imena in naslove, katere pošiljate glavnemu tajniku ostanejo tam v arhivu in jih upravnštvo ne dobi. Torej je zelo važno, da vselej pošljete na naličje zato pripravljeneh listin vse naslove upravnštvu Prosveta posebej. Upravnštvo nujno spremlja, da društveni tajniki in tajnice to upoštevajo. Philip Godina, upravitelj.

NAZNANILO DELNIČARJEM

Slovenskega Nar. Doma v Waukeganu, Ill.

Tem potom vam naznanjam, da se vrši dne 17. julija 1927, to je tretjo nedeljo ob 2. uri popoldne seja delničarjev Slov. Narod. Doma.

Delničarji, pridite na to sejo vsi! Na dnevnem redu bode mnogo zelo važnih stvari za rešiti, katere čakajo vaše rešitve. Obenem bodele ob ti priliki dobili tiskana poročila za zadnje tri mesece. Torej še enkrat pridite vsi na sejo dne 17. julija, ob 2. uri popoldne v dvorano št. 1, spodaj.

Z združenimi močmi, Vaš za Slov. nar. dom,

M. C. WARSEK, tajnik.

NADUHA PREGNANA
JAMČENO ZDRAVLJENJE

Naduha, kronična ali akutna, se da sedaj lahko ozdraviti s ANTI-ASTHMATIC. Zdravilo iznajdba, svetovnega zdravilnika, dr. Toma. Zdravilo se lahko dolgo trpije vseh naduh, ANTI-ASTHMATIC dr. TOMA je še dodatno preizkušeno, ko popijete SAMO ENO STEKLENICO. Modri boste spoznali in grozni občutki daljševati — vse to bo izginilo. ANTI-ASTHMATIC dr. TOMA je zdravilo, ki vam sveto kot najbolj uspešen ter jih je že na tisoče ozdravilo. To ni navadna patentirana medicina, ampak recept dr. TOMA, ki ga je sam zdravilnik najbolj preizkušil. Zdravilo se vedno emanira zdravilo, je neškodljivo ter ga lahko vsa vasa. Tu imate sadnjo prilika, da se pravzaprav izločite trpljenja. Če ne pomaga, vrnete denar.

ENA STEKLENICA ANTI-ASTHMATIC DR. TOMA vas bo prepričala o čudoviti zdravilni moči. Cena SAMO \$2.00. NE POŠILJAJTE DENARJA VNAPEJ, ampak izročite to oris in ga pošljite s 25 centi v zameno za pošiljate stekla. \$2.00 boste plačali na zdravilo, ko se dobiti na dom.

CHICAGO MEDICAL LABORATORY

1733 N. Kedzie Ave. Dept. 131. Chicago, Ill.

MLADINSKI LIST JE TUDI ZA ODRASELE
ALI STE NAROČENI NANJ?

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

ima v zalogi sledeče knjige:

- AMERIŠKI SLOVENC — izvrstna krasna knjiga, obsega 632 strani, trdo vezana, vredna svoje cene, stane \$5.00
- Slovensko-Angliška Slovnica — zelo počasna in lahko razumljiva knjiga za učenje angleščine, s dodatkom raznih koristnih informacij, stane samo \$2.00
- Zakon Biogenizma — tolmachi naravne zakone in splošni razvoj, knjiga iz katere samoreta črpsti mnogo naukov za telesno in duševno dobro \$1.50
- Peter Malventura — V Kobaridu — zanimiva povest iz življenja ameriških francižkanov, in doživljaj rojaka, izvrstno spopolnjena s slikami \$1.50
- Zajedaki — smična povest in prava ilustracija doslej skritega dela življenja slovenskih delavcev v Ameriki \$1.75
- Humani Higijena — krasna povest, ki jo je spisal sloviti ameriški pisatelj Upton Sinclair, poslovenil pa Ivan Molek \$1.00
- Zapisnik 8. redne konvencije S. N. P. J., 262 strani mehko vezana, stane samo \$0.50
- "Hrtenica" — drama v treh dejanjih s prologom in epilogom — mehko vezana, stane samo \$0.25
- "Informator" — knjižica s vsimi potrebnimi podatki o S. N. P. J. — zelo priporočljiva za člane — stane samo \$0.20

Pišite poje na:

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V
TISKARSKO OBRT
SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA
ČLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE
NAROČA V SVOJI TISKARNI

Cene zmerne, unijsko delo prve vrste. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue

CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA UST MENA POJASNILA

Ivan Sergijevič Turgenjev:

NESREČNICA

Poslovenil I. P.

(Dolgo.)

"Ali sem to razumela — ne pomnim, pa nekaj se je zavrtilo v moji glavi... Vsa zmešana sem vzela kraljico in premaknila sem jo čez vso desko. Mihael se je priklonil in vjel je z ustni mojo roko, pritiskal jo na desko in jo začel okladati s poljub. Jaz je nisem hotela umakniti in solze, kakor še zdaj dobro pomnim, hladne in blažene solze so kapljale druga za drugo na mizo. O, jaz sem vedela in čutila z vsem srcem, v čigavi oblasti je moja roka... Jaz sem vedela, da je ne drži noben deček, razvnet za trenutek, noben Don Juan, noben Lovelare, ampak neplemenitejši človek... in ta me je ljubil."

"O, moja Suzana!" zašepetal je Mihael; — nikoli ne boš za menoj jokala tvojih solza."

"In on se je zmotil. — Jokala sem jih!"

"Midva z Mihaelom sva prisegla drug drugemu ljubezen. On je vedel, da Semen Matvejič nikoli ne bo dovolil, vzeti me in tudi meni tega ni prikrival. Jaz sem to sama dobro vedela in ni me veselilo, da me Mihael ni alepi, saj mene alepiti ni mogel, a to, da samega sebe ni varal. Sama zase nisem ničesar zahtevala, šla bi bila za njim, kamor bi bil hotel. "Ti boš moja žena," je ponavljal; "pa jaz nisem Ivanhie, in dobro vem, da bi jaz z Lady Ravano ne bil srečen." Mihael je kmalu ozdravel. Jaz nisem mogla več zahajati k njemu, pa med nama je bilo že vse dogovorjeno. Jaz sem se vasa udala bodčnosti, nič nisem videla okrog sebe, prav, kakor bi bila plavala po enakomerno in hitro tekoči reki, katero je pokrivala megla. A naju so zasledovali in opazovali. Večkrat sem zagledala oči očima in zaslišala njegov zoperni smeh. ... Pa te oči in ta glas so se vselej le za migljaj prikazale iz megle in zopet izginile... Jaz sem se stresla, pa brž sem zopet vse pozabila — in se udala prekrasni, bistri reki...

"Tisti dan pred med nama dogovorjenim odhodom (on se je imel tajno vrniti s poto in me odpeljati) mi je prinesel njegov sluga pismo, v katerem mi naznanja on, da se snideva ob poldnevih po noči v veliki in nizki letni sobi prizidani k glavnemu posloju na strani vrta. Jaz sem se že dvakrat videla z Mihaelom v bilardni sobi. Mesec je stal nad streho lahko zagrnjen v meglo in veter je piskal iz voglov. Stresla sem se, vendar sem vtaknila ključ v ključavnico. Prišla sem v sobo, priprila duri in se ozrla okrog... Temna podoba se je oddelila med dvema oknom od zidu, prestopila je kaki dve stopinji in obstala je...

— "Mihael," sem zašepetala.

— "Mihael je na moje povelje deja pod ključ, a to sem jaz!" mi je odgovoril znan glas, od katerega mi je zatrepalo srce...

Pred menoj je stal Semen Matvejič.

Hotela sem bežati, pa on me je zgrabil za roko.

— "Kam? zala deklica!" je zašepetal. — "Ako umeš hoditi za mladimi neumneži na svidanje, moraš tudi umeti dajati odgovor!"

Jaz sem otrpnila od strahu, pa vendar sem vedno silila k durim... Zastonj! Kakor železne kljuke je Semen Matvejič zasadi svoje krepčje v mene.

— "Pustite me, pustite," sem začela protestirati nazadnje.

(Dolgo prihodnji)